XXI. évfolyam. Csikszereda. 1909. november 10. 46. szám.

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szvoboda József könyv- és papirkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők. Telefon hivószám 2.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL ÜGYVÉD.

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. ÉLTHES GYULA.

Megjelenik minden szerdán. Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Hirdetési díjak a legolcsóbban számittatnak. Kéziratok nem adatnak vissza.

A 48-as és függetlenségi párt válsága.

A hónapok óta tartó bizonytalan politikai helyzet kezd kialakulni.

A kialakulás eddig nem sejtett irányban és pedig pártválsággal kezdődött. Ugyanis a nagy 48-as és függetlenségi párt szét fog robbani, mint a körülmények és történtek erre engednek következtetni.

Justh Gyula beszámolója és Kossuth Ferencnek az Országos Kaszinóban rendezett vacsorája fényesen bizonyitják a „nagy párt" kettészakadását.

A kettészakadás folytán megszünik a függetlenségi párt többsége.

Két csoport lesz. Az egyiknek vezére Kossuth Ferenc lesz és a másik csoportnak Justh Gyula. Kossuth mellett Apponyi Albert, Justh mellett Holló Lajos fognak mint politikai adjutánsok állani.

Amióta a válság a bizonytalansága miatt sötét láthatárral boritotta be az ország helyzetét, az a szikra, amelyel Justhék most felgyujtották a párt egységét, mindig lappangott.

Amikor e vezércikket irjuk még csak annyit tudunk, hogy Kossuth hivei vacsorát rendeztek és hogy Justh Gyula beszámolót tartott és hogy mindakettő vasárnap történt meg; s mindazon által állitjuk, hogy a 48-as párt fel van gyujtva és kettő fog szakadni.

Aki ismeri a pártokat, összetartó rugókat az nagyon jól tudja, hogy azok nem mindig az elvek és eszmék összekötő lánca.

A koaliciót sem a közös elvek és eszmék tartották össze, hanem azaz esetszerü áldatlan állapot, amelybe Magyarország jutott a függetlenségi párt obstrukciója folytán.

Egy osztrák főur az urak házából egyszer azt mondotta: „Ne bántsuk a magyart, ütik azok ugyis egymást". Ez a mondás már több alkalommal és most is nagyon igaznak bizonyult.

És az bizonyos, hogy ennek a pártszakadásnak Ausztria örvend a legjobban. Eddig se hittük, sőt nem is tartottuk feltétlen szükségesnek az önálló bankot, most azonban biztosak lehetünk abban, hogy az osztrák bank éppen ugy megmarad közösnek, a minthogy közös volt eddig.

Ha csakugyan befejezett tény lesz a pártszakadás, akkor az alkotmánypártnak akcióba kell lépnie.

Ha valamikor szükségesnek mutatkozott az országgyülés feloszlatása ugy most tagadhatatlanul szükséges.

Lássuk, hogy mit mond a nemzet?

Akarja-e a 48-as függetlenségi párt további eredménytelen, sőt káros politikai szereplését vagy visszaadja az uralmat a 67-eseknek.

Elvégre annyi eredményt sem mutatatott fel a függetlenségi párt, mint a mennyit ha onló idő alatt elért a régi 67-es szabadelvü uralom.

Mi nem a régi rendsze hivei vagyunk. Ellenkezőleg! Mindig ellenségei voltunk az erőszaknak. De hivei vagyunk a tiszta 67-es kiegyezésnek, amely már alapját képezi a gazdasági önállóságnak. Akarjuk az önálló bankot, de nem most, amikor teljes készületlen állunk vele szemben. Anyagilag akarjuk erősiteni az országot és ha megerősödtünk ugy, akkor következik a gazdasági különválás és az önálló bank.

Justh Gyula ezt sehogy sem akarja megérteni és azért fujta meg a riadót. Lehet, hogy az ország neki ad igazat, de akik igazat adnak azok nem gondolnak arra, hogy van még egy hatalom, amely nélkül nem, hanem csak vele és közös egyetértéssel lehet kormányozni alkotmányosan.

A pártszakadásnak veszedelmes következményei lesznek. Először megszünik a koalició; lesz Andrássy vezetése mellett egy 67-es alkotmánypárt, lesz Kossuth mellett a régi függetlenségi párt, lesz Justh mellett az uj 48-as függetlenségi és bankpárt, végül a néppárt és a nemzetiségek pártja. Ennyi párt mellett miből fog állani a politika? Pártoskodásból. Ez meg csak árt, de nagyon, az ország ügyeinek. Ismételjük, hogy még biztosan most nem tudjuk azt, hogy bekövetkezik-e a pártszakadás, de ha bekövetkezik, az Isten irgalmazzon Magyarországnak.

Egy kegyetlen tél előtt.

Ma-holnap végsőt sóhajt a haló.ó természet. Közeledik az őszutó szárnyán a tél; már itt van, ajtónkon kopogtat s vele egész teljességében ujra bemutatkozik a szegénység

Csak ilyenkor s télnek évadján látjuk, milyen szegény, milyen koldus a magyar mezőgazdaság! Hogy nem birja táplálni ez az áldott ország, a magyar föld fiait, a falu népét, a föld munkásait. Pedig mennyit dolgozik a magyar! Verejtékével áztatja a rögöt kora tavasz kezdetétől késő őszutóig, kétség és sóhajok között. Dolgozik. Szánt, kapál, arat, együtt szenved a földdel, mégsem tud boldogulni, valami, — évezredes átok, a magyar föld népének meg nem értése, jogainak el nem ismerése tartja fogva boldogulását.

A tavasz, a nyár eltakarja a magyar földet turó, szántóvető népnek ezernyi bajait, kinos vergődését. Amikor a természet is él és virul s amikor a természet ölén lát szorgos munkája után a földmivelő magyarság, kevesebb sóhaj kél a falvak házikóiból, amikor azonban beveri őket az idő s tétlenség lesz osztályrésze a földmivelő népnek akkor hallani csak igazán, hogy mennyi baj van ebben a szép országban.

A tél alkalmas idő a panaszkodásra. Mert rendbe szedheti ilyenkor a gondolatait mindenki, a kisgazda is összeirhatja mije termett, mennyi ment adóra, kamatra, sok minden egyébre s a végén láthatja, hogy bizony alig maradt valamije. A mezei munkás szintugy, de annak még rosszabbul üt ki a számitása, lévén a szükesztendőben alig valami a keresete.

Télen pedig? Uramisten hol keressen? Van minálunk mezőgazdasági ipar, történt arról gondoskodás, hogy a falu népe bármely időben megtalálja munkáját? avagy számithat-e arra, hogy a sok csapás után — nem hogy segitséget kapna, de igaz érdekei meghallgattatására találnak? Szó sincs róla, ki törődik minálunk a falu bajaival?

Azaz, hogy mégis törődnek. Igy őszutóján összeirják a falvakat, ahol előadásokat tartanak a nagybirtokosok gazdasági szervezetei arról, miként kell nemesiteni a buzát ami nem termett, amiért annyit istanciázott az Alföld, összeirják azokat a gazdaköröket, amelyek a nagyurak megunt politikájának behódoltak, hogy mire jön a tavasz, egy boronát kiutaljanak ezeknek kegyadományképpen. Adnak egy tarka bikát annak a falunak, amelynek magyar fajta kellene, parcellázznak, tagositanak, szóval ellátják a kisbirtokosságot mindenféle tettekkel, amikben azonban nincs köszönet.

Csak a panaszaikat, a sóhajaikat meg nem hallják. Csak azt nem akarják majd megérteni, hogy a magyar népnek egyébre is van már szüksége, nemcsak az örökös gyáankodásra, hogy a malasztból, a sok szép igéretből már nem tud megélni s okos, gyakorlati, igazságos szociális politika után sóvárog, amely megélhetését, boldogulását biztositja.

Az idei tél panaszosabb lesz odalent a falvakban minden eddiginél. Mert szüken mérte az Egek Ura és a magyar föld a termést s az áldatlan viszonyok letarolták még a reményét is annak, hogy egyhamar jobbra forduljon a magyar nép sorsa.

A semmibevevés egyfelől, a nagybirtok hatalmi tobzódása, másfelől immár a végletekig elkeseritették a magyar kisbirtokosság százezreit. E télen összegyüjtve azokat a kifakadásokat, amelyek a nép ajkán kellnek szárnyra, bőséges adat lesz arra, hogy mi a magyarországi kisbirtokosság ügyét szivén viselők teendője. — Mert elérkezett azaz idő, hogy azokat a bajokat, amelyek a kisbirtokosság testén rágódnak, immár orvosolni kell, mert ma is oly mélyen vágnak bele a kisbirtokos osztály testébe, hogy már-már pusztulással fenyegetik.

A mostan következő tél után egy ugyanilyen kegyetlen télnek jönnie nem szabad. Könnyebben elviselhetőnek, derüsebb, boldogabb télnek kell jönnie, de ezt csak akkor érjük el, ha a mai áldatlan állapotok az idei nehéz tél, keserü megpróbáltatások után hozzáfogunk azoknak a gazdasági érdekeknek megépitéséhez, amelyek a magyar földet és népét boldoggá teszik.

A legjobb hegyi váltóekéről.

Irta: Czimes Bálint, kir. gazd. szaktanár.

Dacára annak, hogy nehány év óta, a gazdasági termények áralakulásánál tetemes emelkedés tapasztalható, mégis a legtöbb gazda évi mérlegénél a bevétele még sem növekedett, sőt jövedelemcsökkenés tapasztalható.

Ezen kedvezőtlen üzleti eredményt a termelési költségek rohamos emelkedése okozta. Felemelkedett a munkabér, megdrágultak az ipari és kereskedelmi cikkek, több lett az adó, szóval nehezebb lett a gazda megélhetése.

A gazdának tehát jól felfogott érdekében áll, a további jövedelem csökkenésének utját állani, különben elpusztul és tönkre megy a megélhetési küzdelem kiméletlen harcában.

Mivel semmi kilátás nincs arra, hogy a gazda terhei megkönnyebbüljenek, ezért a jövedelmet csakis a gazdasági bevételek forrásával müvelhetjük. A mezőgazda bevételeit csak ugy nagyobbithatja, ha fokozza a holdankénti termést, anélkül azonban, hogy ez által a termelési vagy előállitási költségek lényegesen emelkednének.

Az okszerü talajmüvelés felér egy féltrágyázással, tehát az évi átlagtermések fokozásának legbiztosabb módja a talajnak lelkiismeretes — jó megmunkálása.

Tanulmányozva az ország különböző vidékének átlagterméseit, igen nagy eltéréseket fogunk észlelni. Látni fogjuk azt, hogy pl. az Alföldön, a Dunántul, vagy a barcasági szász gazdáknál, szóval a gazdaságilag előrehaladottabb vidékeken, 100, sőt 200 percenttel magasabb termésátlagokat érnek el, mint azon kisgazdák, akik az ország keleti és északi hegyvidékén gazdálkodnak.

Tévedés volna azt hinni, hogy a termésátlagok között fennálló különbségeket egyedül a termőföld minősége között mutatkozott eltérés okozza, mert, habár tény az, hogy jobb minőségü földön nagyobb terméseket lehet elérni, mégis a gyakorlat azt igazolja, hogy az átlagtermések emelésére legnagyobb befolyást a jó szántás, vagyis az okszerü talajmüvelés gyakorolja.

Személyes tapasztalataim vannak arról, hogy hegyvidéki lejtős birtokon, tehát vékonyabb termőrétegü talajon megfelelő trágyázás és a föld okszerü munkálása mellett, nagyobb termés eredményeket érnek el, mint a kanaánnak nevezett gazdag termőrétegü Alföldön, hiányos, felületes talajmüvelés alkalmazásával.

Az alföld, a felföld, a dunántuli és az erdélyi részek mezőgazdasági viszonyait, kint a gyakorlatban évek hosszu során át, volt alkalmam tanulmányozni, megismerni.

Alapos megfigyeléseim alkalmával azon eredményre jutottam, hogy a hegyes vidék silány termése, egyedül és kizárólag e gyarló talajmüvelésnek tulajdonitható.

A gazdasági kultura magasabb fokán álló síkvidékek kisgazdái, pár évtized óta Sach rendszerü kerülő ekével dolgoznak; ezen gazdák a tavaszi vetés alá már összel megszántják a földet és minden talajmunkát a maga idejében végeznek el. A jó eke nyomában áldás fakad és esztendőről-esztendőre fokozódik a holdankénti termés.

Amilyen az eke, olyan a gazda! Jó munkát csak jó eszközzel lehet végezni! A hegyes

A KÁSZONI „BOLDIZSÁR-FORRÁS" KIZÁRÓLAGOS FŐRAKTÁRA. Egy literes palackokban 10 fillérért kaphatók.

Van szerencsém az igen tisztelt vevőimet értesiteni, hogy az őszi és téli szezonra megérkeztek a legfrissebb és legkiválóbb kávé fajok, theák, theasütemények, angol és belföldi rumok, likőrök, legfinomabb cukorkák, csokoládék és déli gyümölcsök. — Kávé, cukor, rizs, szappan és mindennemü füszerek. — Mindennap friss hideg felvágottak és prágai sonka kapható a legszolidabb árak mellett. — Gyors és pontos kiszolgálás.

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel VÁKÁR LAJOS FÜSZER- ÉS CSEMEGE-KERESKEDÉSE CSIKSZEREDÁBAN.

vidékeken gazdálkodó földmivesek nagy többsége, egy tökéletes szerkezetü, nehézkes járásu és igen gyarló munkát végző rossz eszközzel, a »miskolci ekével« turja és nem szántja a földet. Nem csoda tehát, ha ezen vidékek földmivelő népének gyenge termése, elgyomosodott földje és ebből kifolyólag gazdaságilag elmaradott és szegény.

Vármegyénk gazdasági egyesülete egyik mult ülésén, ezen a bajon igyekezett segiteni, amikor határozatilag kimondta, hogy vidékünkre egy olyan váltóekét kell keresni, kipróbálni és elterjeszteni, amely kifogástalan munkájával alkalmas legyen arra, hogy havasalji székely népünk kezéből az eddig használt és rossz munkát végző »miskolci ekét« teljesen kiszoritsa.

Két év óta Udvarhelymegye 15 községében, eltérő talajviszonyok mellett, ezen törekvő megvalósitása céljákól ekepróbákat tartottunk és igyekeztünk előteremteni egy olyan legyi váltóekét, amely a kivánalmaknak minden tekintetben eleget tegyen.

Felhivásokat küldtünk a hazai gépgyárosokhoz és kutattunk idegen vidékeken használt váltóeke tipusokat; szóval mindent elkövettünk arra nézve, hogy ekeversenyeinken bemutatva és kiprobálva legyen minden olyan váltóeke, amelyről feltehető, hogy a mi viszonyainknak megfelel. Az igy összegyült váltóekéket 15 faluban, az összesereglett gazdaközönség élénk érdeklődése mellett, munkaközben mutattuk be.

A mult év tavaszán, az első eke-versenyeken, figyelmünket magára vonta egy olyan ikerváltó eke, amely munkájának jósága tekintetében legyőzte minden vetélytársát és csakis a váltószerkezet célszerütlen voltában, hagyott maga után kivánni valót.

»A váltóeke-versenyek« kezdeményezője és buzgó munkása, az erdélyrészi kirendeltségi ügyek udvarhelymegyei megbizottja Dorner Béla kir. gazdasági intéző vállalkozott arra, hogy a köztetszést nyert ikereke észlelt hibáit kijavitsa és megfelelő módon átkonstruálva, a további eke-próbáknak alávesse.

Török Andor nagyszebeni gépgyáros igénybe vételével, Dorner intéző elérte azt, hogy a szóban forgó ikerekre, a későbbi ekebemutatásokon hibáitól megjavitva került az erre hivatott bizottság és a nagy közönség szigoru és alapos birálata alá.

Dacára annak, hogy ezen eke már az első versenyeken győzelmet aratott, mégis a bizottság tartózkodott »a legjobb váltóeke« jelzővel minősiteni, mert beakartuk várni azon véleményeket, amelyek az ország különböző vidékeire küldött és most már »Dorner-féle iker váltóeke« elnevezés alatt szabadalmazott talajmivelési eszköz alapos kipróbálása után kialakulnak.

Figyelmen kivül hagyva az idegen megyékben gazdálkodó birtokosok azon kedvező kritikáját, melyet a »Dorner-féle váltóeke« kipróbálása alkalmával maguknak alkottak s amely nyilatkozatokat maga Dorner egy ismertető füzetben közreadott, mi csakis azon benyomásokról óhajtunk beszámolni, amelyet a Dorner-féle eke 2 esztendő óta tartó folytonos kipróbálása alkalmával magunknak szereztünk.

Szemelött tartva azt, hogy egy olyan talajmüvelési eszköz minősitéséről van szó, melynek feladata lehet a hegyes vidékek hibás talajmivelési rendszerén változtatni, csak most, hosszas kipróbálás után hozzuk nyilvánosságra szerény véleményünket, amikor is személyesen tapasztalhatjuk és látjuk, hogy azon székely gazdák, akik m r ezen ekét beszerezték és kipróbálták, szintén igen kedvezőleg nyilatkoznak a Dorner ekéjéről.

Ezen eke munkája megfelel mindazon követelményeknek, melyeket a gyakorlati gazda egy jó vállóekétől megkiván. Elsőrendü acélból készült kormánylemeze olyan szelencsés alakulásu, hogy ezáltal munka közben pompásan fordit és tökéletesen porhanyit.

A Dornek eke szántás közben jól összekeveri a talaj alkatrészeit és előidézi a termőföld morzsalékos strukturáját, miáltal nemcsak a gyökérzet fejlődésének kedvezünk, hanem müvelni lehet a talaj vizkészletét, már pedig ez olyan két mozzanat, a mi szárazságra hajló éghajlatunk mellett a termések fokozása szempontjából kiváló fontosságu.

Nagy előnye a Dorner ekének az is, hogy munka közben a tarlót, a gazt és a trágyát jól a föld alá takarja, sőt a földdel össze is keveri, miáltal lényegesen elősegiti a termések által elvont talajerő visszapótlását.

Helyes fekvésü és kitünő anyagból készült tartósan éles szántóvasa képessé teszi a legerősebb gyökérzetü gyomok alapos kiirtására.

Szántás közben szabályos, tiszta és egyforma barázdát hagy maga után és igy a szántás felülete jól elaprózva és egyenletesen marad vissza az esetleg elvetendő mag számára.

A barázda mélysége vagy csekélysége, ugyszintén szélessége vagy keskenysége is, gyorsan és igen könnyen szabályozható. Az eke járása és vezetése könnyü és kellemes, miáltal sem a székely gazda gyengébb igás tehenét, sem pedig az ekével dolgozó munkást nem fárasztja el.

Az eke anyaga elsőrendü acélból és a gerendely kemény bükkfából van készitve és igy nincsen kitéve az időelőtti gyorskopásnak és az evvel járó tetemes javitási költségeknek.

Beszerzési ára jutányos, csakis 40 korona s ha figyelembe vesszük, hogy kitünő anyagánál fogva háromszor annyi ideig eltart, mint a rossz szántást végző »miskolci eke«, akkor igen olcsónak is mondható.

Alkalmazható minden rossz taligára, fődolog az, hogy a taliga széles és alacsony legyen. Váltószerkezetét könnyen és egyszerüen lehet kezelni. Hátránya csupán csak az, hogy nincsen rajta csoroszlya. Forgalomba hozók — remélem hogy az ezutáni készitmény, már csoroszlyával is fel lesz szerelve és akkor hiszem, hogy a »Dorner-féle ikerváltó eke« munkaminőség tekintetében, egy nivón fog állani a sik vidékek világhirü Sach-rendszerü kerülő ekéjével.

Székely gazdáink, eddig olyan ekét használtak, amelylyel jó szántást végezni nem lehet, mert a »miskolci eke« alkalmazásával fárasztó, szaporátlan és igen tökéletlen a talajmivelés.

A Dorner-féle eke forgalomba hozatalával meg van adva a mód, a hegyes vidékeken gazdálkodó földmivelőnek is arra, hogy reá lépjen a jobb gazdálkodás utjára, az okszerü talajmüvelésre, mert az okszerü talajmüvelés mezőgazdasági haladásunk elengedhetlen feltétele s a termésátlagok emelkedésével, a jövedelem fokozásának nélkülözhetetlen és legbiztosabb segédeszköze.

Társadalmi problema.

— Esti levél. —

A szerkesztő megkért (éppen jó hangulatban, vacsoránál talált), hogy irjak valamit a lapba. Vers van, már a tárcát is leadta; valami cikk, csevegés, vagy tán társadalmi problema kellene.

— Az az! Társadalmi problema. Például kövezés, öntözés, világitás (Juj ez utóbb.ért még agyon is üthetik az embert itt helyben) csatornázás, kutfurás, állatok védelme, alkoholizmus, szociálizmus stb. stb.

Dehát érdemes ezen mind tünődni!?

A szerkesztő ur nagyon kedves fiunak látszik. És éppen készül valahová. Nem! Az már kegyetlenség volna, hogy a szerkesztőt egy üres hasáb nyugtalanitson.

Pár kutyanyelv éppen irásra vár itt az asztalomon. Megigazitom az órát, szivarra gyujtok s igy kezdek gondolkodni a „Társadalmi problemán".

A szivar füstje kicsalja a gondolatokat.

De majd elfelejtem. Üres a kalamáris s utóbb is tollban marad a csevegésem. Töltsük meg...

Milyen jó is legényembernek lenni. Csakis nőtlen ember vállalkozhatik este „társadalmi problemák" irására. A szivarom már félig elégett s még mindig nem találtam meg a témát.

De nem is kerestem. Nem. Mérges kezdtem lenni, hogy én miért is töröm ilyen dolgokon a fejemet. Azért se! Lám a szerkesztőnek most irnia kellene s mulat. S helyette én szántom a papirost. Hát hol itt az igazság!?

A szerkesztők iránti szeretet mégis rávilt, hogy gondolkodjam. De hát min!?

Ha verset kért volna, azt már értem. Talán valami prózát is könnyen igérhettem volna. De cikket, csevegést, társadalmi problemát könnyelmüség volt emliteni.

És a lámpám is kialszik. Eh! Borzasztó! Hát ér egy hajitófát a legényember élete. Alszik az egész ház s az én lámpám is olyan álmos, mintha tegnap egész éjjel mutatott volna.

A kályhában még pislákol a tüz, ez bátorit. Micsoda kedves hangulat. Most már van gondolatom is, de külön kutyanyelvre kell jegyeznem, mert még mindig nem „társadalmi problema".

A bordó függöny megremeg s kacagni kezd. A hegedümről elszakad egy hur, ami élénken kifejezi a szárazfának vállalkozásom feletti méltatlankodását.

Talán már éjfél is van. A falakon árnyak játszanak s néha meg-megmozdul egy-egy régi butor.

Minden legényszobán van valami misztikus vonás. A hallgató csend... Az asztalon szétszórt könyvek között üres poharak ásitoznak, a cselédtől rosszul elhelyezett tükör ide veti mindig a fényét s valami le nem irható suttogás támad, ami mindent enged irni, csak társadalmi problemát nem! Én ezt nem is vállalom el többé este, csakis nappal. Áldott világos idő, amidőn az ember mindenről ugy tud gondolkodni amint van, a szinek nem futnak össze, hangulat sem lepi meg az embert, de este, este, mikor a nap már leáldozott s titkos fátylakba merül a város, mikor az égen apró csillagok ragyognak — büntessenek bár érte — ilyenkor nem tudok — társadalmi problemát irni.

Dunántuli.

KÖZGAZDASÁG.

A „Hermes" Magya Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, Budapest, heti jelentése a tőzsdeforgalomról és pénzpiacról.

Budapest, 1909. november 4.

A budapesti értéktőzsdén az elmult hét folyamán, tartott irányzat mellett, csekély üzlet fejlődött ki. A külföldi tőzsdék tartózkodása mellett lényegesen befolyásolta a tőzsde hangulatát, a még mindig változatlanul kétes belpolitikai helyzet. Mindazonáltal, mint már emlitettük, a tőzsde alapirányzata szilárd és ha általában nem is látunk javuló árfolyamokat, egyes papirok számottevő emelkedést tüntetnek fel.

A vezető értékek ezuttal inkább el voltak hanyagolva, bár egyes bankpapirok iránt igen élénk kereslet mutatkozott. Nevezetesen nagyobb üzlet fejtődött Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank, továbbá Magyar Jelzáloghitelbank részvényekben a kedvező üzletmenet hirére és magasabb osztalékbecslésekre. Előbbi

A „CSIKI LAPOK" TÁRCZÁJA.

Kávéházban.

Kávéházban szokott helyen,
Üldögélek egyedül.
A szomszédban kurta korcsma,
Piros Jóska hegedül.
Olvasgatom a lapokat
Sorra nézem valahányt,
Valahol a Tisza partján
Halva leltek egy kislányt.

»Ismeretlen okok miatt«
Az ujság csak ennyit ir,
De én nekem Isten tudja,
Furcsán hangzik ez a hir.
Gondolkodom, kutatgatom
Kellett lenni okának,
Ok nélkül még senki sem ment,
Nem is megy a Tiszának.

És a mint igy gondolkodom,
A szomszédban odaát;
Piros Jóska bandájával
Rá kezdi az uj nótát.
S amit nem tud a riporter
A hegedü elmondja:
Boldogtalan szánni való
A szerelem bolondja.

Rónay Sándor.

Asszonyok — katona ruhában.

Az angol nők, akik most a férfiakkal mindenben egyenlő jogokért elkeseredetten küzdenek, annyit már elértek, hogy betegápoló szolgálatra beosztották őket a hadsereghez fegyverrel, megfelelő katonai uniformisban.

Az orosz előkelő társaság több nő tagja egy dusgazdag orosz nemes leányával — Szapernikov Máriával — az élén, annak idején engedélyt kért a pétervári hadügyminiszteriumtól, hogy kétezer asszonyból álló csapatot alakitva a kelet-ázsiai háboruban résztvehessenek.

Az orosz nők terve, bármily exotikusnak tünik is föl, nem uj dolog. Alig van olyan nemzet, amelynek történelében hazájukért, a szabadságért küzdő nők ne szerepelnének. Eger hősi védelme, Murány vár hős asszonyának harcai eléggé ismeretesek. Az 1848/49. évi szabadságharcot számos nő küzdötte végig s a kuruc háborukból is bőségesen kivették részüket. Lozárdi Zsuzsánna, Rákóczi százados kapitánya, egy kuruc század élén harcolva beiktatta nevét a hadtörténelembe.

A szabadságharcoknak, a nemzeti háboruknak mindenkor voltak női katonái. A franciáknak az angolok elleni harcaiban sok asszony harcolt karddal a kezében; sőt a későbbi századok harcaiban is tömegesen akadtak nők, kik nemüket eltitkolva, férfi ruhában, a katonák soraiba léptek. A francia forradalomban és a közvetlenül ezt követő háborukban harmincháron asszony küzdött a franciák soraiba.

Az orosz nők között már a XVIII. század első felében szokásba jött az uniformis-viselés, ugy, hogy nem is kellett ezért nemüket eltitkolniok. Erzsébet cárnő, Nagy Péter szépséges és buja leánya uniformisban vezette az összeesküvő csapatokat előde ellen. Formás lábszárain kitünően festett a trikó és a feszes nadrág. Nem csoda, hogy sok utánzója akadt. Az asszonyuralom alatt az előkelő társaság asszonyainak nagyrésze katonai cimet is viselt s ünnepélyes alkalmakkor uniformisban jelent meg. Daszkov Katarina 1762. julius 8-án uniformisban vezette a csapatokat II. Katalin elé, aki azután átvette a parancsnokságot. Daszkov Katarina később összeküldönbözött II Katalinnal, mert ez nem akarta őt a testőrezred valóságos ezredesévé megtenni. 1787-ben, mikor II. József császár a nagy cárnővel a Krim félszigetre utazott, II. Katalint a birodalom nemességének száz hölgye kisérte. A hölgyek egyenruhába voltak öltözve s mindegyik pusval és három tölténnyel volt felfegyverezve. A bájos testőrséget Zarandow kapitány fiatal özvegye kommandirozta.

Az osztrák és magyar hadseregben, különösen Mária Terézia idejében szolgáltak nagyobb számban asszonyok. Kettner Zsófia, egy kapucinus barát nővére a XVIII. század negyvenes éveinek elején bátyjának csuháját felvéve Riedben felcsapott katonának. A 22. gyaloglezredben végig küzdötte a negyvenes évek háboruit 1746. junius 16. Piacenzánál, 1746-ban augusztus 10-én Rotafreddonál kitüntette magát s 1748. junins 8-án Vallis Sándor báró ezredes káplárrá nevezte ki. Alig pár hét mulva azonban meghült s tüdőgyuladást kapott. Ekkor orvosai észrevették, hogy a hős káplár tulajdonképpen leány. Az ezrednél nagy volt a szörnyülködés. Wallis ezredes nem tudta mitevő legyen. Végre is beadványt intézett a bécsi főhaditanácshoz; s igy tudta meg Mária Terézia az esetet. A nagy királyné magához rendelte a leány-káplárt s nyolc forint havi nyugdijat adományozott neki. Kettner Zsofia ezután még hatvanöt évig élt s 1813-ban halt meg.

A jelenleg Sopronban állomásozó 9. huszárezredben is szolgált hosszabb ideig egy asszony. Egy magyar leány volt. Breton Gizának hivták. 1833-ban született egy felső-olaszországi városban, ahol atyja mint huszárszázados szolgált. Később, mikor atyja mint nyugalmazott tiszt Magyarországba visszakerült, egy magyar postamesterhez ment férjhez. A táborban örökös harcok között nevelkedett leány azonban se hogy sem tudott megférni a szürke postamesterrel. A félreértéseket még inkább elmérgesitette egy fiatal huszártiszt megjelenése, aki később a már elvált asszonyt rutul megcsalta s a császár uniformisát levetve, porosz szolgálatba lépett.

Az akkor huszonkét éves fiatal asszony végkép elkeseredve férfi ruhát öltött, magához vette anyja unokaöcscsének papirjait s Plarenzi név alatt beállt kornetnak a 9. huszárezredhez. — Mint huszárkornet részt vett a hét éves háboru első harcaiban s a kunnersdorfi csata után hadnagygyá és ezredsegédtisztté nevezték ki. Később főhadnagy, majd pedig kapitányhadnagy lett. — Hat évig szolgált az ezrednél anélkül, hogy asszony voltát elárulta volna. 1761-ben a hartmanndorfi ütközetben az életében oly végzetes szerepet játszó volt huszár, s most már porosz tisztiel hozta össze sorsa. Kivont karddal megrohanta ellenfelét s rövid harc után leteritette. A viadalban azonban ő is megsebesült s egyik karját amputálni kellett. Ekkor már nem titkolta el tovább nemét.

Mária Terézia, amint a dologról értesült, külön rendeletet bocsátott ki, amelyben Breton Gizát egész fizetéssel nyugdijazta s megengedte neki, hogy ünnepélyes alkalmakkor a kapitány-hadnagyi uniformist viselhesse.

Később mikor az ujoncok felvételét már rendes orvosi vizsgálat előzte meg s a tiszti karnak legalább egy részét katonaiskolákban

részvények árfolyama 486-ról 491-ig, utóbbiaké pedig 450-ről 453-ra emelkedett.

Meg kell továbbá említenünk a két budapesti villamos vasut részvényeről; mindkettőt nagyobb tételekben vásárolták, minek hatása alatt a Közuti vaspálya részvény 597-ről 605.50-ig és a Budapesti villamos városi villamos vasut részvényei 305-ről 311-ig emelkedtek.

A helyi értékek piacán a bányapapirok szilárd irányzatot követtek, mig a vasipari papirok el voltak hanyagolva és árfolyamuk majdnem változatlan maradt.

Nagyobb kereslet mutatkozott a köszénbánya- és téglagyár részvényei iránt, melyeknek árfolyama állandóan emelkedő irányzatot követ és melyek a hét folyamán is 542-ről 550-re emelkedtek.

Az érdekelt intézetek, de különösen nagyobb bécsi vásárlásokra a Salgótarjáni köszénbánya részvények 525-ről 533-ig emelkedtek, utóbbi azonban nagyobb szabásu realisációkra ismét 526-ra gyöngültek.

A sorsjegypiacon már régóta nem látott élénkség volt észlelhető, az elmult hét folyamán. Az összes sorsjegynemekben állandóan növekvő kereslet mutatkozik, ami az árfolyamoknak számottevő emelkedésében nyert nyilvánulást. Különösen a Magyar Jelzáloghitelbank konverzionális sorsjegyeire vonatkozik ez, melyeknek árfolyama ezen a héten is 129-ről 132-re emelkedett. Ezen emelkedés okaira már a mult heti jelentésünkben ráutaltunk. Ezuttal még a Pesti Hazai Első Takarékpénztár nyereménykötvényeiről kivánunk megemlékezni, melyeknek árfolyama azon hirre, hogy a kibocsátó intézetnek nagyobb tétel sorsjegyet sikerü t jó kezekbe elhelyeznie, 104 koronáról 105.50 koronáig javult.

A tőzsde hangulata minden kedvező hir iránt nagyon fogékony és igy nincsen kizárva, hogy amennyiben a belpolitikai helyzetben a megoldásra kilátás mutatkozik, felfendülésnek nézünk elébe, ami viszont az összes árfolyamokban kifejezésre juthat.

Gyenge buzatermésünk okai.

Sok igaza van a magyar gazdának, amikor a silány buzatermések okául a mostoha időjárási viszonyokat állitja oda, de nincs mindenben igaza. Önmagában — jobban mondva — hibás gazdasági rendszerében is keresse az okokat, mert a helytelenül folytatott gazdálkodás legalább is annyiban járul hozzá a rossz termésekhez, mint a rossz időjárás.

Egyik legnagyobb hiba, a mit gazdáink elkövetnek, hogy igen sokan még ma sem alalkmaznak tarlóhántást, hanem a tarlókat csak késő ősszel vetés alá szántják fel. Ennek az eljárásnak — egyebektől eltekintve — az a nagy hátránya van, hogy az augusztusban rendesen beálló szárazság annyira kiszáritja, annyira megkeményiti a talajt, hogy azt felszántani nem lehet s ennek következtében meg kell várni az őszi esőzéseket, hogy a vetésre valamennyire is elő lehessen készíteni a talajt, a nagyon elkésett vetés pedig már jó termést nem adhat. Ha ellenben a tarlót tárcsás boronával feltörjük, avagy ennek hijján eke segélyével vékonyan leszántjuk azonnal aratás után, akkor egyrészt a hajcsövesség megszakitásával több viz marad a talajban, tehát legalább némi nedvességet megtart az, másrészt az őszi szárítás, szárazság esetén is könnyen végezhető az össze nem tömörödött talajon s igy *idejében vethetünk, ami már magában véve* is biztositja a jobb termést. El ne mulasszuk tehát a tarlótörést s erre a célra lehetőleg tarcsás boronát használjunk.

Ne kisérletezzünk külföldi buzákkal, mert a magyar buza egyrészt jobban türi a szárazságot, másrészt késői vetés esetén tavasszal legjobban bokrosodik s legkorábban érik be, ami rendkivül fontos dolog, különösen az Alföldön, ahol junius végén oly nagy hőség szokott beállani, hogy a későn érő buza ennek következtében összetöpörödik, megszorul. Azonban használjunk tiszta egészséges vetőmagot s ne sajnáljuk időközönként a magcserére is némi áldozatot hozni. Különösen pedig abban az esetben, ha bármi oknál fogva csak későn tudunk vetni, ne sajnáljuk a vetőmagot, vessünk sürüen, mert a ritka vetés sanyaru viszonyok között jobban bokrosodik ugyan, de későn érik s korai forróság esetén ocsut terem.

Egy további nagy hiba, hogy a kikelt buza ápolására a magyar gazda nagyon kevés sulyt fektet s pl. buzáját még az esetben sem gyomlálltatja tavasszal, ha az nagyon gyomos. Pedig különösen a gyenge vetés nem képes a gyomokkal megbirkózni s 1—2 mm-val bizonyosan kevesebb termést ad, mintha idejében meg lett volna gyomlálva, miáltal nemcsak a beárnyékolástól mentettük volna meg, de attól is, hogy a gyom a talaj tápláló anyagát elszivja.

Végül még egy nagyon fontos dolog van, amit figyelmen kivül hagyni nem szabad s ez a trágyázás kérdése. Ha minden munkáját jól megadtuk is a talajnak, még sem adhat az jó termést, ha nincs kellő trágya erőben. S mert a közvetlen istállótrágyában a buzavetés megdöl a legmelegebben ajánlható, hogy közvetlenül a vetőszántás előtt 150 kg. szuperfoszfátot szórjanak ki kat. holdanként, mert számtalan tapasztalat igazolja, hogy a szuperfoszfát a termést nagyon is hasznothajtóan növeli. Sőt abban az esetben, ha az illető talaj 2—3 év óta nem kapott istállótrágyát a szuperfoszfát hatását nitrogéntrágyával is jelentékenyen fokozhatjuk, olyan módon, hogy ugyancsak vetőszántás előtt 60 kg. kénsavas ammoniákot is adunk, vagy ha nincs a földben mész, ezt ugy lehet megtudni, hogy sósavval leöntve a mészszegény föld nem pezseg — vetés után 25 — tavasszal pedig 40 kg. chilisalétromot szórunk ki. Ez utóbbi eljárás csak az esetben ajánlható, ha a föld sovány, ha ellenben a föld kövér elegendő a szuperfoszfát is, amely egymagában is 2—4 mm-val fogja a termést fokozni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Doktorrá avatás.** Dr Csató Ernő ügyvédjelölt és államtudort a kolozsvári Ferencz József tudomány-egyetemen a jogtudományok doktorává avatták.

— **Mozgósitás esetén.** A honvédelmi miniszter körrendeletet bocsátott ki a vármegyei törvényhatóságokhoz. A rendeletben felhivja a miniszter, hogy az egyes vármegyei törvényhatóságok irják össze azoknak a tisztviselőknek neveit, akik esetleges mozgósitás esetén visszatartandók. A közönség egykedvüen veszi a rendeletet és senki sem törődik vele, hogy az állam milyen fontos intézkedéseket tesz egy esetleges háborura.

— **Szent Imre ünnepség.** A csiksomlyói róm. kath. fögimnázium tanártestülete és ifjusága az intézet védőszentjének: Szent Imre hercegnek tiszteletére folyó hó 7-én sikerült ünnepséget rendezett, amelyen többek közt Fejér Sándor alispán is jelen volt. Ünnepség előtt az ifjuság és a tanári kar a kegytemplomban szentmisét hallgatott, melyet P. Tima Dénes mondott. A műsor kiemelkedő pontja Ferencz Gyula tanár ünnepi beszéde, volt, amelyben az ifjuságot Szent Imre herceg erényeinek a követésére buzditotta. A szavalatokat, ének- és zeneszámokat is nagy élvezettel hallgatta végig a szép számu közönség. Legnagyobb hatást ezek közül Fekete Endre IV. o. t. ért el, szépen és precizen előadott hegedü-szolójával.

— **Népszövetségi gyülés Szenttamáson.** A szervező-bizottságot a csiszszentdomokosi vasuti állomáson a hitközség elökelő polgárai lovas banderiummal fogadták. Szent mise után pedig Bálint Lajos főesperes nagyszámu hallgatóság jelenletében a gyülést megnyitotta. — Beszédében az ujabbkori haladást jelezve, rámutatott arra társadalmi nagy átalakulásra és küzdelemre, mely már a hitéletet is veszélyezteti. A népszövetség vezető férfiai látva a közelgő veszedelmet tisztán vallásos és hazafias érzületből áldozat-készséggel vállalkoztak ennek elhárítására. Felkérte a hiveket a népszövetség támogatására. — Zsögön Zoltán képzőintézeti tanár a népszövetség szükségességét, a katholikus ügynek, valamint a székelységnek két veszélyes ellenségét ismertette, névszerint: a szabadkőmivességet és a szociál-demokráciát. Ez ellen küzd a kath. népszövetség, s kéri, hogy a ki vallását, hazáját hiven szereti, csatlakozzék ezennel zászlója alá. Kovács András képzőintézeti tanár a kath. népszövetség célját, szervezetét és működését ismertette. Gyujtóhatásu beszédét feszült figyelemmel hallgatták. Ez után Bálint Lajos főespres buzditó beszédel a gyülést bezárta. Vilman Géza lelkész a szónokoknak, valamint a megjelent hallgatóságnak köszönetet mondott, mely után a gyülés eloszlott.

— **A kath. népszövetség alakulása Delnén.** F. évi október hó 31-én Delnén a katholikus népszövetség alakuló közgyülést tartott, melyen megjelent Bálint Lajos főesperes, Rés János fögimn. tanár, Zsögön Zoltán tan. képz. tanár, Daradics Félix dr. ügyvéd és Botár Béla árvsz. ülnök, valamint Csikdelne katholikus hivei teljes számban. — Az alakuló közgyülésen felszólalt Bálint Lajos, ki tömörülésre és szervezkedésre hivta fel a jelenvoltakat. Beszédét nagy lelkesedés kisérte. Beszéltek még Zsögön, Daradics, Rés és Botár Béla. Az értekezlet végén a szónokok közreműködését Gábosi Dénes plebános megköszönvén, a katholikus népszövetség Csikdelnén is melegágyra talált.

— **Székely fiuk elhelyezése.** A brassói Székely Társaság már évek óta foglalkozik azzal, hogy a székely gyermekeket elhelyezi Brassóban kiválóbb iparosoknál, hol magukat iparosokká képezik és a megélhetésüket biztositsák. *Igy nemcsak az illetőket menti meg az* elzüllestől, a kivándorlástól, hanem ezeknek elvonásával egyfelől siet megoldani a székely kérdésnek egyik nevezetes részét, de másfelől hazafias dolgot is cselekszik, mert képzett magyar iparos osztályt nevel, amire pedig ma mindenek felett legnagyobb szüksége van hazánknak. Nevezett társaság ezen akcióját most még nagyobb keretben akarja fejleszteni. E végből kéri a székelyföldi lelkész, tanitó és jegyző urakat, hogy ha községeikben ilyen fiuk vannak, utasitsák őket a társasághoz. Az elhelyezés feltételei ezek: a hat elemi osztály elvégzése; tizenkét életév betöltése; tanonc év 4; ez idő alatt ruhával a Társaság látja el; tandijat szegénységi bizonyitvány alapján elengedik; ajánlatos, ha a szülő felszegődési és szabadulási költségeket (10 kor.) fedezi; szükséges kellékek: keresztlevél, iskolai bizonyitvány, szegénységi bizonyitvány. A tanonc előre megnevezheti az iparágat is, amelyet választ, de ha nem teszi, akkor a Társaság osztja be a növendék hajlama és körülmények figyelembe vételével. A bejelentéshez elég egy levelezőlap is, melyet akár Csulak Lajos titkárhoz, akár Bokor András pénztároshoz cimezzen. Erre megfogja kapni a választ és amikor jön, *hozza magával a szükséges okmányokat.* Kivánatos, hogy legalább annyi ruhát és fehérnemüt hozzon, amennyi egy évre elég, mert első évben a Társaság csak lábbelit adhat. — A brassói székely társaság elnöksége. A székelyföldi lapokat kérjük, hogy jelen közleményt átvenni szíveskedjenek.

— **Akció a kisiparosokért.** A kormány, mely már-már megfeledkezett a meglevő kisipar fentartásáról és ápolásáról, arra kényszeritette a vergődő kisiparosokat, hogy szervezkedjenek és szervezeteik révén adjanak sulyt fellépésüknek. A kisiparosok csakugyan szervezkednek és máris erősen ostromolják a kormányt, hogy szakitson azzal a mostoha bánásmóddal, amelyben őket részesitette eddig. A kormány végre — mint értesülünk a heves ostromra felébredt álmából és intézkedett, hogy a közszállitásoknál, ahol csak lehet, elsősorban vegyék figyelembe a kisiparosok szövetkezetének ajánlatát a közszállitási rendelet ama szakaszai alapján, amelynek a kisipar érdekében a verseny kizárását teszik lehetővé.

— **Gróf Széchenyi Lászlóné — faipartelepe.** Gróf Széchenyi Lászlóné, Wanderbilt Gladys uj hazájának ipari életében mint céghirtokos is szerepel. Ugyanis Ungmegyében Remete vasgyár közelében, a régi Károlyi-féle birtokon, amelyet Wanderbilt Gladys vásárolt meg, nagyszabásu faipartelepet létesitettek. Eredetileg csak gőzfürész volt a Remete vasgyáron és ezt most megnagyobbitották és az uradalom gazdag erdőségeinek fatermékeit a vasgyári iparteleppen dolgozzák fel. A cég gróf Széchenyi Lászlóné Remete-vasgyári faipartelepe, a cég tulajdonosa: Wanderbilt Gladys.

— **Az osztrák cigarettapapír ellen.** A pénzügyminiszter a napokban egy rendkivül érdekes és nagyhorderejü rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz. A rendelet, amely csak néhány hónap multva lép érvénybe, könnyiteni lesz hivatva egynehány magyar gyáros nehéz helyzetén, akik az osztrák gyárosok versenyzése folytán alig voltak képesek renzálni. A rendeletben a miniszter felhivja a pénzügyigazgatóságokat, hogy utasitsa a közegeiket, hogy azok járják sorra a trafikjoggal biró üzleteket, és az ott található osztrák szivarka hüvelyekről és *cigarettapapirokról készitsenek pontos* statisztikát. Továbbá figyelmeztessék a dohányárusokat arra, hogy ezentul az osztrák gyártmányu mindennemü szivarkapapirok árusitása tilos. Ez az utóbbi mondat ugy értelmezendő, hogy a mostani készlet kiárusitása után az osztrákból uj szállitmányt hozatni nem szabad. Ha valamelyik trafikus a miniszter eme rendeletét nem respektálná, ugy az illetőtől a trafikjogot megvonják.

— **A postások fizetésrendezése.** Megbitt forrásból kapjuk a hirt, hogy az 1910. évi költségvetés keretében a *postások fizetésrendezése* megoldást fog nyerni, amennyiben az ugyanolyan lesz, mint a vasutasoké.

— **Drágább lesz a gyuta.** Illetékes körökből nyert értesités folytán az osztrák gyufagyárosoknak már tudomásukra jutott, hogy az 1910. évi állami költségvetés bemutatása alkalmával az osztrák pénzügyminiszter beterjeszti a törvényhozásnak a gyufaegyedárusság behozatalát és azt, hogy a monopóliumot egy e célból alakuló társaságnak fogja bérbeadni. Az osztrák példát a magyar kormány is — régebbi terve szerint — követni fogja, ami azt jelenti, hogy a gyuta megdrágul.

— **Az át nem adott vasuti jegyek.** Feltűnő gyakran fordul elő, hogy az utasok nem adják át a végállomásokon vagy ahol leszállanak, a maguk jegyeit. Ez természetesen, nagy akadálya az ellenőrzésnek s igy most a kereskedelmi miniszteriumban oly rendelkezés megalkotásán fáradoznak, amely e hanyagságnak elejét venné. A legujabban várható rendelkezés alapjául a német rendszert veszik, amely szerint a menetjegy be nem szolgáltatása, ok iratelttulajdonitás vétsége, tehát büntetendő cselekmény.

— **Ajándék egy iskolának.** A Szent István Társulat a Borszék-Hollósarki állami népiskola róm. kath. vallásu növendékeit ingyen hittankönyvekkel látta el. És pedig ajándékozott: 15 drb ujféle »Róm. kath. kisiskolai«-t, 10 drb »Róm. kath. elemi hittan«-t és 5 drb Pokorny »Képes Biblia«-t. A valóban szép kulturmisszió teljesitő Társulat megérdemli a dicséretet.

---

nevelték, már nem léphettek katona sorba asszonyok. A hadsereg krónikásai azonban még is megemlékeznek egy esetről, mikor a már rendezett viszonyok között levő hadseregben is szolgált egy nő. A leány-tiszt Skanagetta Franciska volt, akit a bécs-ujhelyi katonai akadémiában neveltek a katonai pályára. Skanagetta Franciska atyjával és bátyjával jött Bécs-Ujhelybe, hogy a gyenge testalkatu fiut az ottani katonai akadémiába felvétessék. Az akadémia orvosa a fiut gyengének találta és felvételét nem ajáulotta, az erőteljes Franciska azonban arra kérte az orvost, hogy bátyja helyett őt vegye fel az intézetbe. Az orvos, aki a Skanagetta családnak régi ösmerőse volt, tréfából engedett a kis leány kérésének s kiállitotta neki a bizonyitványt, egyben megigérvén az apának, hogy gyermekét majd, ha Bécset megtekintette, egyik rokonával hazaküldi. Az öreg Skanagetta nyugodtan haza is ment. Franciska pedig az orvossal az intézetbe maradt. Alig tette ki azonban Skanagetta lábát az akadémiából, mikor az orvost megütötte a guta, a fiunak átöltözött kis lány az intézetben maradt. Atyja csak hetekkel később értesült az orvos haláláról és az ez által valóra vált tréfáról. Ekkor már nem akart a véletlenségből elöidézett helyzeten változtatni.

Franciska gyermekből nagy leánnyá fejlődött a katonai akadémiában, 1797-ben katonai tanulmányait elvégezve az egyik határőrvidéki ezredben zászlóssá, majd pedig hadnagygyá nevezték ki. Kinevezése után azonnal az olaszországi harctérre küldték. Nőies testalkata és klasszikus szépségü arca gyakran felébresztette tiszttársaiban a gyanut, hogy a hadnagy uniformisban nő rejtőzik. Skanagetta Franciska, hogy a gyanut eloszlassa, első volt mindig a harcban és a legkitartóbb a tivornyákban. A háboru befejezése után egy gácsországi városba került ezredével. Itt a nők még inkább szitották a gyanut a fiatal tiszt ellen; aki életre-halálra udvarolt ugyan az asszonyoknak, de mindenkor óvakodott bizonyos határokat átlépni. Férfiakkal szemben nem egyszer nyers fellépéssel szerzett magának tiszteletet. 1799-ben Tarnowban állomásozva egy nagyarányu hivatalnokkel keletkezett affairje. A hivatalnok bosszantani akarván a fehérképü hadnagyot, azt mondta neki, hogy kételkedik férfi voltában.

— Ennek megitélését bizzuk az ön kedves feleségére: — vágott vissza a hadnagy.

A szóváltásból természetesen párbaj lett, ami azonban nem végződött sebesüléssel.

Három évig szolgált Skanagetta mint tiszt a hadseregben; tovább azonban nem tudta titokban tartani női voltát. 1800-ban végre bevallotta, hogy — bajtársainak — akik őt már évek óta bosszantják, igazuk van — ő csakugyan leány. A leány-tisztet ezután rangjának megtartása mellett nyugalmazták. Nyugalomba vonulása után, egyik bajtársa, Spini őrnagy, akivel talán a legtöbbet évődött, aki legtöbbet élcelődött felette — megkérte a kezét s Franciska igeni mondott. — Skanagetta Franciska 1865-ben mint agg matróna halt meg; egykori bajtársai a bécs-ujhelyi akadémia muzeimában helyezték el az utolsó leány tiszt hátrahagyott emlékeit.

— **Foglalkozást keresőknek** figyelmébe ajánljuk hazánk egyik legnagyobb biztositó társaságának lapunk mai számában foglalt hirdetését.

— **Megszökött a gazdája pénzével.** Ugron György gyimesi hatósági erdőőr folyó évi október hó 27-án Balog Anna cselédjét, hogy a cimére érkezett s 31 koronáról szóló pénzesutalványt váltsa be és a pénzt vigye haza. A cseléd a pénzes-utalványt beváltotta és a pénzzel megszökött. A csendőrök éppen akkor fogták el, mikor Romániába akart szökni. Bekisérték a csikszeredai kir. törvényszék-vizsgálóbirájához.

— **Lopások.** Miklós Jakab szépvizi lakos juhaklából folyó évi október hó 24-én éjjel egy juhot és kisebb értékü élelmi szereket elloptak. A csendőrség a nyomozást megejtette és a tetteseket Kuna Imre és Tamás Péter szépvizi lakosok személyében kideritette.

— Folyó évi október 31-én a karcfalvi vasuti állomáson a Gyergyószentmiklós felé haladó vonat egyik harmadosztályu kocsijából Szilágyi Imre vasuti kalauz ládáját, melyben ruhanemüek és élelmiszerek voltak, Gábor István csikszenttamási lakos észrevétlenül ellopta. Később a lopásra Szilágyi rájövén, a csendőrség tettest kinyomozta.

— Vaslabán Péterné szül. Tankó Katalin csikszenttamási lakos lakásáról folyó évi október hó 26-án ismeretlen tettes egy hat lövetü 12 mm.-es forgó-pisztolyt ellopott. A csendőrség a tettest Márton Albert Gergelyé csikszenttamási lakos személyében kinyomozta és feljelentette.

— **Megölte a szesz.** Firtelmeiszter Istvánné szül. Vaszi Katalin 52 éves, gyimesi lakos folyó évi október hó 31-én délben kenyértésztа dagasztáshoz kezdett, mit elvégezve, egy székre lesült és panaszkodott, hogy nem jól érzi magát. Közben a lába is eldagadva, vérezni kezdett s ugy, amint a széken ült, egy fél óra mulva szélütés következtében meghalt. A bevezetett nyomozás kideritette, hogy elhalt állandóan sok szeszt, naponta egy liter spirituszt is megivott, mely halálát okozta. Büncselekmény nem forogván fenn, a kir. ügyészség a halott eltemetését engedélyezte.

— **Korcsmai verekedés.** Folyó évi október hó 31-én Gyimesen a Deáki Péter (huszár) korcsmájában László Ferenc gyergyóremetei lakos fejszével kezében rátámadt Karda Félix csikszentmihályi lakosra s őt a fejsze nyelével ütlegelni kezdte, miközben arcán sulyos sebeket ejtett. A hivatalos jelentés megtétetett.

— **Sulyos testi sértés.** Folyó évi október hó 31-én Gyimesfelsőlok Ugrapatak telepén Baczoni Gábor és Baczoni Imre, Timár Jánosné szül. Tankó Katalint ugy elverték, hogy sulyos sérülései orvosi látlelet szerint 6-7 hétig gyógyulnak. A tett okát a nyomozás van hivatva kideriteni.

— **Verekedések.** Albert András csikszenttamási lakos folyó hó 2-án este Csikszenttamás utcáján Teutsch korcsmája előtt minden ok és előzetes szóváltás nélkül Kosztándi Andrást kétszer arcul ütötte s azután a nála levő ollóval jobb alkarját oly sulyosan megszurta, hogy a seb gyógyulására 12 nap szükséges. Az okozott sulyos testisértésért Albert András feljelentetett.

Csikszentdomokoson folyó hó 5-én este 9 órakor Kristály András, Boros Márton és Biró András legények a pálinka hatása alatt régi ellenségüket, Kósa Albertet ugy megverték, hogy a kapott sérülések gyógyulására orvosi látlelet szerint 20 nap szükséges. A verekedők a csikszeredai kir. járásbirósághoz feljelentettek.

— **Betöréses lopás.** Folyó évi október hó 30-án Bartis Antal földmives, ajnádi lakosnak Ajnád község Omlás nevü határában levő bezárt nyári lakásának fedelét ismeretlen tettesek felbontották és a lakásba behatolván, onnan minden összeszedhető gazdasági eszközt elloptak. A csendőrség Bartis panaszára a nyomozást bevezetvén, a tetteseket Koncz Mózes, Koncz Károly és Antal István személyében a kir. ügyészséghez feljelentette.

— **280 képet** tartalmaz a Könyves Kálmán most megjelent képkatalógusa, mely többek között Benczur Gyula „Millenáris Hódolat" cimü festményének mását is magában foglalja. A képjegyzék kizárólag magyar művészek alkotásairól számol be ami a legjobb bizonyitéka, hogy a Könyves Kálmán a magyar müvészet népszerüsitését tüzte ki céljául és ezt a célt szolgálja nagy lelkesedéssel és buzgalommal. A csinos kiállitásu füzetke 50 fillérért rendelhető meg a Könyves Kálmán Magyar Mükiadó Részvénytársaságnál, Budapest, Nagymező-utca 37. A társaság ezen összeget minden képrendelőnek visszatériti.

— **Rettenetes boszu.** No hallja Barabás ur, ugy hencegjen maga itt én előttem, hogy rettenetes boszut fogok állani magán.

— Mondja csak hogyan?

— Ugy, hogy én veszek minden héten a feleségemnek egy uj kalapot és a maga felesége is ugyan ezt fogja magától követelni.

— **Zsebmetszők sapkája.** Nem mindennapi eset történt Brüsszelben egy budapesti kereskedővel, aki üzleti ügyekben tartózkodott nehány napig a belgák fővárosában. Egy kalapüzlet előtt elmenve, eszébe jutott a budapesti kereskedőnek, hogy jó volna egy könnyü utazósapkát venni. Betért tehát az üzletbe és kiválasztott egy könnyü sapkát. E naptól kezdve azonban, valahányszor betért egy étteremba vagy kávéházba, mindannyiszor egy-két pénztárcát talált zsebében. Rövidesen csinos összeggé növekedtek a felöltőjébe csempészett pénzek. Nyugtalanitva azáltal, hogy esetleg őt tartják majd a pénzek tolvajának, jelentést tett a rendőrségen. Hosszas kutatás után a rendőrség a következő tényállást állapitotta meg: Nehány nappal előbb, hogy a budapesti kereskedő megvette a fatális sapkát, ugyanabba az üzletbe belére egy ur és tizenöt sapkát rendelt egy posztódarabból, melyet ő hozott magával. A kereskedő pontosan eleget tett a megrendelésnek, de mert a posztóból megmaradt egy darab, még egy sapkát készitett. Ezt vette meg a budapesti kereskedő. A nevezett megrendelő azonban egy nemzetközi zsebmetsző bandának volt a főnöke, melynek tagjai a közös sapka révén ismertek egymásra. Igy történt, hogy a budapesti kereskedőt társuknak nézték [illegible] lopott pénzek egy részét bensőséges zsebeibe juttatták. A rendőrség ezek után perszе az ismert sapka nyomán könnyü szerrel kezei közé keritette a banda tagjait.

— **Csalás.** Böjte Imréné csikkarcfalvi lakos lakásán folyó hó 2-án egy ismeretlen férfi jelent meg, ki magát Solyom Antal gyergyócsomafalvi lakosnak nevezte és Böjthe Imrenének előadta, hogy a csikszeredai fogházban levő fiának egy pár bakkancsot adott el 16 koronáért, mely összeget azonban nem tudván kifizetni, kifizetés végett hozzá utasitotta. Az asszony elhitte a mesét s minthogy pénze nem volt, rövid időre a szomszédba távozott pénzt kérni. Ez alatt az állitólagos Solyom egy oldal szalonnát zsebre vágott és a visszatérő Böjténétől 8 koronát átvévén, eltávozott. Böjténé később fiától felvilágositást kérvén, a fiu kijelentette, hogy neki senki sem adott el bakkancsot és Solyom Antalt nem is ismeri. A csendőrség kinyomozta, hogy Solyom Antal tulajdonképpen Gál Sándor Péter gyergyóalfalvi lakos, ki ellen a feljelentés megtétetett.

— **Szóváltásból sulyos testisértés.** Folyó évi október hó 29-én Hajnal Miklós Józsefé gyimesbükki lakos hazulról elindulva, Sánta János kapujához ért, ki háza előtt fát faragott. Hajnal megkérdezte Sántát, hogy keritését miért tette ki az utcára, mire Sánta annyira dühbe jött, hogy fejszéjével ugy ütötte fejbe Hajnal Miklóst, hogy a kapott sérülés gyógyulására 30 nap szükséges. Az esetről jelentés tétetett a csikszeredai kir. ügyészséghez.

— **A cigányügy rendezése.** Zalavármegye a cigányügy rendezése tárgyában átiratot intézett a vármegyénkhez, amelyben egy, a kormányhoz küldendő sürgős felirat felterjesztését proponálja. A feliratban a cigányügy soronkivüli rendezését sürgeti. Az átirat, melyben a felirat támogatását kérik, a napokban érkezett meg az alispánhoz.

— **Halálos baleset.** Mihály Ferenc csicsói lakos folyó hó 9-én fáért az erdőre járt. Mikor rakott szekerével az erdőközötti lejtős uton haza felé igyekezett, valamikép az ökrei alá került s a szekér kerekei fejét annyira összetörtek, hogy kapott zuzódások folytán még az nap meghalt.

— **Elgázolás.** Folyó hó 6-án a 8864. számu személyvonat Csikszentkirály és Zsögödfürdő között egy lovat elgázolt. A személyvonat akadálytalanul folytatta utját. Az utóbbi időben igen sürün jelentkeznek az elgázolások, mi az állatfulajdonosok gondatlanságának tudható be, mivel legelőre csapott állatjaik szokásos felügyeletét elmulasztják.

— **Lépfene.** Albert János csikdánfalvi lakosnak az erdei kaszálón egy darab szarvasmarhája valószinüleg lépfenében elhullott.

— **Egy kitért falu.** Ditróhódos községből érdekes hirt kapunk. A községben ujabban elhatározta nehány ember, hogy elhagyja ősi vallását s a puritánabb baptista hithez szegődik. A napokban várják a baptista papot, ki őket az uj keresztségbe bevezesse. A tömeges kitérés annál feltünőbb, mert az uj vallás a kultura legelső tényezője, mely az elhagyott hegyi falucskába tévedt. Az uj vallás fehér holló lesz vármegyénkben.

— **Kocsisok harca.** Folyó hó 6-án este fél 9 órakor a városház előtti téren Kedves Miklós és Varga János kocsisok heves szóváltásba keveredtek, melynek hevében Varga János bicskáját előrántva, Kedves Miklóst közvetlen a szive felett életveszélyesen megszurta. A seb 5 cm. hosszu és nagy vérveszteséggel járt. Még szerencsének nevezhető, hogy a bicsok hegye a harmadik bordában megakadt, mert csak igy kerülte el a biztos halált. Sebe mindazonáltal életveszélyes. A helybeli megyei közkórházban ápolják.

Szerkesztői üzenetek.

M. A. Cikke már elvesztette aktualitását s ebből a számból lekésett. Azért átnézzük s ha lehet, sorát ejtjük.

P. S. Beküldött cikkét köszönettel vettük s bár annak irányától a jóakaratot nem tagadhatjuk meg, mindazonáltal a község autonom jogai, valamint feletteles hatósága jogkörére vonatkozó fejtegetéseivel nem érthetünk egyet, mert azok a törvénynyel ellenkeznek. Ez okból — bármennyire szivünkön viseljük a község vagyoni érdekeit — beküldött cikkének nem adhatunk helyet.

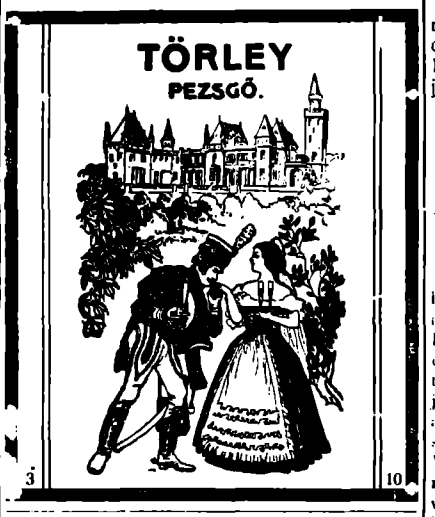

Sz. 1088—1909.

Faeladási hirdetmény.

Közhirré tétetik, hogy a csikjenőfalvi közbirtokosság tulajdonát képező Csikmadaras II. Rész Tárvész háromkuti legelő területén 10684 köbméter fenyőhaszonfa eladása céljából **folyó évi december hó 6-án délután 3 órakor** Csikjenőfalva község házánál nyilvános szó és zárt irásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár 50,902 korona.

Bánatpénz 5090 korona.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Árverési és szerződési feltételek és a becslési kimutatások megtekinthetők Csikjenőfalva község házánál.

A kihasználandó terület jó karban lévő erdei ut mellett terül el és a gyimesközéploki vasutállomástól mintegy 22 kilometernyire fekszik.

Csikjenőfalva, 1909. november 6.

Márton István, birt. elnök — **Balás János,** k. jegyző. 1—3

Szám 736—1909. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbiróságnak 1909. évi Sp. I. 846/4. számu végzése következtében, dr Hodos Béla budapesti ügyvéd által képviselt Rácz testvérek budapesti cég javára 310 kor. 45 fill. s jár erejéig 1909. évi szeptember hóban foganatositott kielégitési végrehajtás utján felülfoglalt és 5000 koronára becsült következő ingóságok u. m.: egy gőzerejü és egy motor cséplő garniturákból járó $^1/_4$ részét jelen alkalommal nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a csikszeredai kir. járásbiróság 1909. évi V. 1008. számu végzése folytán 310 kor. 45 fill. tőkekövetelés, a végzés szerinti kamatai, ennek 5% kamatai, $^1/_2$% váltódij és eddig összesen 94 koronában biróilag már megállapitott költségek erejéig végrehajtást szenvedett és társai gyártelepén Csikszentdomokoson leendő eszközlésére **1909 évi november hó 12-ik napjának d. e. 11 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 103. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi XLI. t.-c. 20. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Csikszentmárton, 1909. október 19-én.

Molnár Sándor, kir. bir. végrehajtó.

Szám 109. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbiróságnak 1909. évi V. 1202. sz. végzése folytán Daradics Félix ügyvéd által képviselt Olti Ilyes csikmadéfalvi lakos végrehajtató részére, végrehajtást szenvedő ellen 252 kor. 84 fill. követelés jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperested lefoglalt és 672 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbiróság 1909. évi V. 1202. számu végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégitési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedett lakásán Csikmadéfalva községében leendő megtartására határidőül **1909. évi november hó 20-ik napjának délelőtt 10 órája** kitüzetik, amikor biróilag lefoglalt ingók, és pedig 3 szekér széna, 6 kalangya rozs, 1 fatengelyü szekér, 1 szekér sarju, 300 szál különböző vastagságu deszka, a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Csikszereda, 1909. évi november hó 4-ik napján.

Molnár Sándor, kir. bir. végrehajtó.

Szám 1763—1909. 1—3

Faeladási hirdetmény.

Közhirré tétetik, hogy a csikszenttamási közbirtokosság Csikmadaras II. Rész Hosszuhavas Rakottyás nevü erdőrészében az Unio erdőipar részvénytársaság sodronypályája mellett, tüz által megrongált 1872 drb 1498 köbméterre becsült fenyőfakészlet értékesitése céljából **folyó évi december hó 6-án délelőtt 11 órakor** Csikszenttamás községházánál nyilvános szó- és zárt irásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár: 5488 kor. 81 fillér, azaz ötezernégyszáznyolcvannyolc korona nyolcvanegy fillér.

Bánatpénz: 550 korona.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Fatömeg kikiáltási áron alul nem fog eladatni.

Árverési és szerződési feltételek megtekinthetők Csikszenttamás községházánál.

Az árverés alá bocsátott perzselt erdőrész Rakottyáson a gyimesközéploki vasutálomástól 18 kilométernyire fekszik.

Csikszenttamás, 1909. november 6.

Ágoston Gergely, birt. elnök. — **Balás János,** h. jegyző.

Sz. 738—1909.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbiróságnak 1909. évi V. 1089/1. számu végzése folytán, dr Daradics Félix ügyvéd által képviselt Csorba Károly csiktaplocai lakos végrehajtató részére, végrehajtást szenvedő ellen 350 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtást folytán alperestől lefoglalt és 1058 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbiróság 1809. V. 1089/1. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégitési jogot nyertek volna, a végrehajtást szenvedett Csikszeredában és Csiktaplocán leendő megtartására határidőül **1909. évi november hó 19-ik napjának délutáni 2 órája** kitüzetik, amikor a biróilag lefoglalt ingók, és pedig Kovács Jánosnál 1 drb hizott sertés, 2 szekér széna, Lajos Ignácnál 5 szekér széna, 1 pejszörü kanca, 2 hám-szerszám, 2 félvágásu ló-szekér, 56 drb gömbfa, 4 szekér szalma, 2 egészvágásu szekér, 2 pejszörü ló a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendo ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszeredában, 1909. évi november hó 5-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

Birtokossági költségvetés
nyomtatvány, uj minta.
Kapható: **Szvoboda Józsefnél.**

Örangyal és ártatlanok örangyala cz.
Ima- és énekeskönyv
uj kiadásban megjelent. — Kapható:
Szvoboda József könyv- és papirkereskedésében
Csikszeredában.

Hazánk egyik legnagyobb és leggazdagabb **biztositó részvénytársasága** megyénket ujra akarja szervezni. E célból

KERES

egy vagy két megyénkben jól bevezetett, megbizható, komoly, szolid előéletü és szorgalmas egyént, kik a biztositási üzlet összes ágazataiban az üzletszerzés, valamint a szervezés terén eredménynyel képesek működni.

Főcél: Üzletszerzés és itt helyben, valamint a vidéken, oly helyi megbizható ügynököket és képviselőket felállitani, kik szintén képesek egészséges biztositási üzletet teremteni.

Ajánlkozók, kik ezen a téren már sikerrel működtek, előnyben részesülnek. Nem szakmabeliek a társaság költségén oktatást nyernek. Az állások a jól betöltött, kikötött idő letelttével nyugdijképes állandókká alakittatnak át.

Kezdőfizetés: A már bevezettett gyakorlat és előismeretek szerint havi 150-250 korona és ha a társaság megbizásából utazik: 10 korona napidij és o. vasut. Kimerülő ajánlatok. **„Kötelességteljesités szép jövő"** alatt 2—3

Eckstein Bernát hirdetési irodába
(Budapest, VII. Erzsébet-körut 37) kéretnek

A mélyen tisztelt ❀❀❀❀ ❀❀❀ közönség figyelmébe!
Van szerencsém a mélyen tisztelt női és férfi közönség szives tudomására hozni, miszerint üzletemet
MANIKÜR-TEREMMEL
bővitettem ki, hol mindenkor egy elsőrendü alkalmazottam áll a közönség rendelkezésére. Tisztelettel:
Fekete Vilmos fodrász, Csikszereda.
11-43

KIADÓ
egy utcai lakás, egy kocsiszin szénatartóval és egy 4 lóra való istálló. — Értekezhetni **Darvas Bélával Csikszeredában, Fazakas-piacon** (sarok ház).

6—12

Magyar forrás! Hugyhajtó és hugysavoldó Magyar forrás!
SZULTÁN-FORRÁS.
Nagyon kellemes, tisztalzű, szénsavban gazdag, bőr és dus lithion-tartalmu ásványviz.
Gyógyitó és üditő ital.
Kiváló vegyi összetétele következtében sikerrel alkalmazható vese, hugykö- és hólyagbajok esetében, nagyon alkalmas cukorbetegségeknél, csuzos bántalmaknál, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyitására.
Szultán Lithion-gyógyforrás-vállalat.
Kutkezelőség es központi iroda: EPERJES.
Igazgatóság: Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 22.
A londoni kiállitáson kiváló és állandó vegyi összetételéért kitüntették.
Főraktár Brassóban: Dressnandt Vilmos bel- és külföldi ásványvizkereskedésében, Kolostor-utca 23. — Telefon 318.
Orvosilag ajánlva. 16—52 Kapható mindenütt.

Menetrend, érvényes 1909. évi október hó 1-től.

Oda — **Brassó—Kézdivásárhely—Bereczk** — Vissza

Szv. 8702 I—III.	Szv. 8704 I—III.	Vv. 8712 I—III.	Tvszsz. 8774 I—III.		Szv. 8705 I—III.	Szv. 8701 I—III.	Vv. 8711 I—III.	Szv. 8703 I—III.
—	820	910	—	ind. Budapest k. p. u. (N.-Váradon át 126) érk.	—	730	640	—
200	800	1220	—	ind. Budapest k. p. u. (Aradon át 153, 126) érk.	—	1230	1[15] 7[25]	115
—	854	611	—	ind. Kolozsvár (126) . érk.	—	1050	610	610
—	612	1222	332	ind. Predeál (126) . érk.	—	331	804	—
515	858	305	700	ind. **Brassó** (126, 137) . érk.	816	159	633	1008
531	916	322	717	Szászhermány	758	141	615	950
548	938	344	740	Prázsmár	738	121	554	930
559	950	356	750	Kökös	723	108	537	915
610	1003	408	802	Uzon	714	1259	526	905
622	1016	421	814	Kilyén	703	1248	514	853
630	1025	430	823	érk. **Sepsiszentgyörgy** (135) . . . . ind.	656	1241	505	848
852	1242	743		érk. Csikszereda (135) . ind.	401	903	223	636
1101	344	—	—	érk. Gyimes (135) . . . . . ind.	—	520	1124	410
—	—	1124		ind. Gyimes (135) . érk.	1101	928	—	—
401	—	223	—	ind. Csikszereda (135) . érk.	852	445	743	—
645	1050	451		ind. **Sepsiszentgyörgy** (114) . érk.	644	1220	450	
655	1100	502		Angyalos 12a. sz. őrház	634	1210	439	
710	1119	518		Réty-Eresztevény	620	1156	424	
718	1127	527		Bita 15. sz. őrház	609	1146	413	
727	1137	537		Nagyborosnyó	601	1138	405	
744	1154	600		Barátos	549	1125	352	
759	1209	616		érk. **Kovászna** . . . . . ind.	535	1111	333	
—	101		—	érk. Térrét . . . . . ind.	—	—	125	—
802	1214	617	—	ind. **Kovászna** érk.	532	1108	332	—
813	1227	629	—	Zabola—Páva	522	1058	321	—
821	1235	638		Zabolafürésztelep	514	1050	312	—
829	1243	647	—	Imecsfalva . . .	505	1040	302	—
831	1248	652	—	Szentkatolna 25. sz. őrház	459	1034	255	—
846	100	705	—	érk. ind.	449	1024	245	—
856	110	720	—	ind. Kézdivásárhely érk.	439	1016	234	—
916	130	748	—	Kézdiszentlélek .	419	955	213	—
926	140	759	—	Kézdiszentkereszt	409	945	200	—
940	154	819	—	Bélafalva	400	936	150	—
952	206	832	—	Kézdialmás	348	918	129	—
1003	216	843	—	Lemhény	337	907	117	—
1015	228	856	—	érk. **Bereczk** . . . . . ind.	324	855	103	—

Oda — **Sepsiszentgyörgy—Gyergyószentmiklós** — Vissza

Szv. 8802 I—III.	Szv. 8804 I—III.	Tvszsz. 8864 I—III.	Vv. 8812 I—III.		Vv. 8811 I—III.	Tvszsz. 8863 I—III.	Szv. 8801 I—III.	Szv. 8803 I—III.
—	820	—	910	ind. Budapest k. p. u (Nagyváradon át 126, 134) érk.	—	730	640	—
200	800	—	1220	ind. Budapest k. p. u. (Aradon át 153, 126. 134) érk.	—	1230	1[15] 7[25]	115
—	854		611	ind. Kolozsvár (126, 134) . érk.	—	1050	610	610
—	612	—	1222	ind. Predeál (126, 134) . érk.	—	331	804	—
515	858	—	305	ind. Brassó (134) . érk.	816	159	633	1008
650	1035	1244	540	ind. **Sepsiszentgyörgy** (134) érk.	620	1205	425	838
659	1044	1258	512	Sepsikőröspatak-Gidófalva	610	1153	416	829
708	1053	116	523	Sepsibodok	601	1143	407	820
719	1104	134	536	Málnás . .	547	1123	355	808
729	1114	152	551	Málnásfürdő	538	1113	346	759
744	1129	229	608	Sepsibükszád-Bálványosfüred	523	1048	332	746
758	1143	254	626	Tusnádfürdő	510	1033	321	735
808	1157	319	645	Tusnád .	459	1020	310	724
814	1203	329	652	Csikverebes	447	1000	302	716
825	1214	359	709	Csikszentsimon . . .	436	948	252	706
831	1220	408	716	Csikszentimre 35. sz. őrház	427	929	245	659
838	1227	421	725	Csikszentkirály	419	921	238	651
845	1235	434	734	Zsögödfürdő	409	911	230	643
852	1242	445	743	érk. ind.	401	903	223	636
853	1248	500	748	ind. Csikszereda érk.	356	852	218	631
906	101	523	803	érk. **Madéfalva**". . ind.	342	833	206	619
1101	344	928	—	érk. Gyimes (136) . ind.	—	520	1124	410
—	435	—	—	érk. Palanca (136) , ind.	—	—	1002	—
916	115	609		ind. **Madéfalva** (136) érk.		804	151	608
923	122	618		Csikrákos		756	145	602
935	135	638		Csikmadaras		741	134	552
947	147	655		Karcfalva .		723	122	541
1004	204	726		Csikszentdomokos		709	112	531
1036	236	815		Marosfő		628	1249	506
1057	257	852		Vasláb . .		542	1220	437
1108	308	907		Tekerőpatak . . .		525	1208	425
1116	316	918		érk. **Gyergyószentmiklós** . . . . ind.		514	1200	418

Oda — **Madéfalva—Gyimes—Palanca** — Vissza

Szv. 8902 I—III.	Szv. 8904 I—III.	Tvszsz. 8964 I—III.		Tvszsz. 8963 I—III.	Szv 8901 Gyv. 135 I—III.	Szv. 8903 I—III.	
—	200	820	— ind. Budapest kpu. (126 vagy 153, 134, 135) érk.	730	1[15] 6[40]	115	—
—	—	854	— ind. Kolozsvár (126, 134, 135) érk.	1050	610	610	—
—	515	858	— ind. Brassó (134, 135) . . érk.	159	633	1008	—
—	650	1035	1244 ind. Sepsiszentgyörgy (135) érk.	1205	425	838	—
—	921	203	624 ind. **Madéfalva** (135) . . érk.	814	103	548	
—	935	217	656 Szépviz-Csikszentmihály	756	1252	537	
—	951	233	723 Ajnád	729	1237	522	
—	1013	257	757 Lóvész . . .	706	1223	508	
—	1031	315	831 Gyimesfelsőlok . .	626	1203	449	
—	1039	322	843 Gyimesközéplok megálló	608	1150	436	
—	1047	330	905 Gyimesközéplok	555	1143	429	
—	1101	344	928 érk. ind.	520	1124	410	
—	—	425	— ind. **Gyimes** érk.	—	1016	—	
—	—	435	— érk. **Palanca** ind.	—	1002	—	—
—	—	730	— ind. Palanca — érk.	—	948	—	—
—	—	1200	— érk. Adjud — ind. (Keleteurópai idő)	—	458	—	—
—	—	505	— érk. Galatz — ind.	—	1135	—	—

† Érkezik Budapest nyugoti p. u.-ra
§ Érk. Budapest nyugoti p. u.-ra

ELSŐ CSIKMEGYEI CEMENTÁRU-GYÁR

Iroda: Tusnád. **Szász és Komlós, Tusnád.** Iroda: Tusnád.

Ajánlja a legszebb kivitelű és örökös tartósságu kettős hornyu hosszurovu cement fedélcserepet minden szinben valamint cement pad ó lemezét különféle összetételü mintázatban

37-52

Kőbányai sör- és ásványviz-raktár Csikszeredában.

Magyar ásványviz forgalmi és kiviteli r. t. Budapest, V., Báthory-u. 5. || Haggenmacher kőbányai és budafoki sörgyárak r. t.

Főraktár Csikszereda részére: FÄHNDRICH ZOLTÁN cégnél (Lux-féle ház).

Árjegyzék, azonnali palackcsere mellett: Kássoni Salutária és Répáti 1 literes palackban 20 fillér, felliteres palackban 17 fillér, nagybani vételnél árengedmény.

Ezen gyógyvizeken kivül kaphatók még: Borszéki, Buross, Borhegy, Elöpatak, Gloria, Fehérkő, Felsőrákosi Mária, Boholt, Kászonjakabfalva borpataki, Hargitaliget, Matild, Székely Selters és Sztojkai gyógyvizek.

Kapható hordóban és naponta friss töltésü palackban az országszerte elsőrendü minőségünek elismert Haggenmacher-féle következő fajta sörök:

„Király"-sör. — Salon á la „Pilsen"-sör. — „Bajor"-sör.

Az árak helyben a házhoz, vidékre a csikszeredai vasuti állomásra szállitva értendők.

41-49

MINDENNEMŰ **BUTOR** ELŐNYÖS FEL-

tételek mellett kapható

FOGOLYÁN ENDRE

ujonnan kibövitett butorraktárában

SEPSISZENTGYÖRGYÖN.

Teljes menyasszonyi kelengyék. vásznak. ágyteritők. függönyök és mátrácok stb.

Zongorák és varrógépek részletfizetésre is.

40—52

NAGY JÓZSEF KŐFARAGÓ-MESTER

SIRKŐ ÉS BUTORMÁRVÁNY GYÁRA, BRASSÓ.

Telefon szám 305. Kut-u. 50.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség b tudomására hozni, hogy ipartelepemet gyárilag berendezve, a legujabb gépekkel szereltem fel.

Elvállalok mindennemü **kőfaragó, épületmunkákat** — a legolcsóbb árak mellett és a legkényesebb igényeket kielégitően szállitok gránit-, syenit, labrador-, márvány-, mész- és homokkőből készitett siremlékeket.

Rajz és méret szerinti megrendeléseket butormárványra azonnal foganatositok.

Ügynökök mellőzésével kérem egész bizalommal hozzám fordulni, hogy ez által is ármegtakaritás éressék el.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

NAGY JÓZSEF, KŐFARAGÓ-MESTER. 30—30

Czell Friqyes és Fiai

bornagykereskedők és bornagytermelők

MEDGYES.

Legjobb és legteljesitőképesebb szállitók

erdélyi fehér borokban.

Kitünő saját termésü borok.

Különlegesség kiváló finom vörös borokban.

40—52.

Uj cipész üzlet.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy Csikszeredában az Orbán József ur házában, a Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság szomszádságában

cipész üzletet és kész-cipő raktárt

nyitottam. Több évi bel- és külföldi tanulmányaim és tapasztalataimnál fogva abba a kellemes helyzetben vagyok, hogy elvállalok minden e szakmához tartozó cipész munkát: **nők, urak és gyerekek részére.** Készcipő raktáromban nagy választékban tartok raktáron mindennemü **cipőket, csizmákat és cipő felsőrészeket kész-cipőkhöz,** ugyszintén **rendelt cipőkhöz, melyeket a legjutányosabb áron számitok.**

Elvállalok bármilyen e szakba vágó javitásokat a legolcsóbb árak mellett. Jó, olcsó munkáról és pontos kiszolgálásról előre is biztositom a mélyen tisztelt közönséget.

Kérve a szives pártfogást, maradok kiváló tisztelettel

László Albert cipész-mester Csikszeredában.

A román király volt udvari szállitója. 11—13

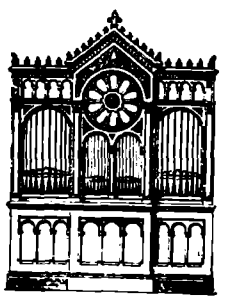

Boda József orgona és hármonium épitő

CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a tisztelendő papság és a m t. egyháztanács szives tudomására hozni, miszerint

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPITŐ MÜHELYEMET

teljesen ujonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabásu orgona épitését is elvállalni. Bárminemü javitás- és átalakitásokat a legjutányosabb árban pontosan eszközlök.

A nagyérdemü közönség pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

Boda József, orgona és harmonium épitő, Csiktaplocán.

14—52

AZ ARCBŐR ÁPOLÁSÁRA

legjobb az ákácvirág-krém, amely az arcbőrt rövid idő alatt üdévé és széppé teszi, a májfoltot, szeplőt és más kiütést eltávolitja. **Ára 1 korona.** Kapható a készitőnél és postán is megrendelhető

SZEREMLEY TIHAMÉR

gyógyszerésznél, Csikszentmártonon.

KERESKEDŐ TANULÓNAK

egy 13—14 éves fiu felvétetik

SZVOBODA JÓZSEF

könyv- és papirkereskedésébe, Csikszeredában.

HIRDETÉSEK

olcsó árszámitás mellett közöltetnek s felvétetnek

A KIADÓHIVATALBAN.

Hosszurovó Cement Födélcserép

Iroda: Kapu-utca 15 sz.

majdnem határtalan tartósságu, igen könnyü födőanyag, olcsó áron kapható

PORTLAND CEMENT GYÁRNÁL BRASSÓBAN.

Iroda: Kapu-utca 15 sz.

48—

Nyomatott Szvoboda József könyvnyomdájában, Csikszeredában, 1909